

Sygn. akt XVII AmA 60/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Magdalena Brzezińska

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2016 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w B.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 grudnia 2013 r. nr (...)

o nadużywanie pozycji dominującej

1) oddala odwołanie,

2) zasądza od Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w B. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmA 60/14

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK, pozwany), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, decyzją z 24 grudnia 2013 r. nr (...) na podstawie art. 10 ustawy z 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50, poz. 331 z późn. zm.) - dalej uokik:

I. uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o jakim mowa w art. 9 ust.1 i 2 pkt 6 uokik praktykę Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w B. ((...), powód) polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę, obejmującym obszar gminy B. oraz na lokalnym rynku zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy B. oraz część obszarów gmin L., L., O., O. i S. w drodze narzucania uciążliwych warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej ww. przedsiębiorcy, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, poprzez nałożenie na osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci obowiązku poniesienia kosztów budowy urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych w zakresie obejmującym:

- przewody łączące wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną przedsiębiorstwa w zakresie, w jakim znajdują się one poza granicą nieruchomości gruntowej

osoby przyłączonej lub za pierwszą studzienką licząc od strony budynku,

- przewody łączące sieć wodociągową przedsiębiorstwa z wewnętrzną instalacją wodociągową w zakresie, w jakim znajdują się one poza granicą nieruchomości gruntowej

osoby przyłączonej,

z jednoczesnym wyłączeniem możliwości przekazania własności tych urządzeń za wynagrodzeniem i nakazał zaniechanie jej stosowania.

II. Z tytułu stwierdzonego naruszenia, na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 uokik nałożył na (...) karę pieniężną w wysokości 42 338 zł.

III. Na podstawie art. 77 ust.1 uokik obciążył (...) kosztami przeprowadzonego postępowania w kwocie 19 zł.

Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w B. w złożonym odwołaniu zaskarżyło decyzję Prezesa UOKiK w całości.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie:

1. art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 84 uokik poprzez newszechstronne rozważenie zebranego materiału dowodowego i nie odniesienie się przy dokonaniu oceny stanu faktycznego do stanowiska prezentowanego w przedłożonych przez powoda w toku postępowania przed Prezesem UOKiK wyroków Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 21. 02. 2012 r., Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 11. 07. 2012 r., wyroku WSA w Warszawie z dnia 29. 09. 2010 r., w których została przyjęta definicja przyłącza wodociągowego i przyłącza kanalizacyjnego zgodna z interpretacją przyjętą przez powoda,

2. art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 i 6 uokik w zw. z art. 2 pkt 5 i 6 i art. 15 ust. 2 ustawy z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r., nr 123, poz. 858 z późn. zm.) – dalej „ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę” poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że:

- odcinek przewodu wodociągowego wykraczający poza granicę nieruchomości gruntowej osoby ubiegającej się o przyłączenie stanowi sieć wodociągową,

- odcinek przewodu kanalizacyjnego od studzienki kanalizacyjnej do miejsca włączenia do głównej sieci kanalizacyjnej stanowi sieć kanalizacyjną,

a w konsekwencji błędne uznanie, iż powód zobowiązując kontrahentów do sfinansowania budowy tych odcinków naruszył art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 i 6 uokik.

3. art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 uokik poprzez uznanie, że nałożenie na osoby ubiegające się o

przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej obowiązku sfinansowania budowy odcinków przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych poza granicami nieruchomości przynosi powodowi nieuzasadnione korzyści.

Na podstawie przedstawionych zarzutów powód wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej decyzji w całości,

ewentualnie

2. zmianę zaskarżonej decyzji poprzez niestwierdzenie stosowania przez powoda praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużyciu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, o których mowa w art. 9 ust.1 i 2 pkt 6 uokik,

3. zasądzenie od Prezesa UOKiK na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania powód wskazał, że wobec braku jednolitego stanowiska orzecznictwa i doktryny w kwestii definicji przyłącza stawianie (...) zarzutu nadużywania pozycji dominującej poprzez narzucanie odbiorcom uciążliwych i przynoszących mu nieuzasadnione korzyści warunków przyłączenia do sieci przez zobowiązanie ich do budowy na własny koszt części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia, jego zdaniem jest nieuzasadnione i przedwczesne. Przytoczył wyroki Sądu Okręgowego w Koszalinie i Elblągu oraz WSA w Warszawie, definiujące przyłącze kanalizacyjne i wodociągowe. Stwierdził, że brak odniesienia się przez pozwanego do tych poglądów jest równoznaczny z nierozważeniem sprawy kompleksowo.

Zdaniem powoda, kluczowe w sprawie jest określenie, czy odcinki przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych, położonych pomiędzy granicą własności nieruchomości usługobiorców (studzienką kanalizacyjną) a siecią wodociągową i kanalizacyjną należącą do przedsiębiorcy stanowią odcinki przyłączy, czy odcinki sieci. Sposób rozumienia definicji przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego, który zastosował Prezes UOKiK, jest w ocenie powoda błędny. Powód przytoczył zawarte w ustawie o zaopatrzeniu w wodę definicje przyłącza kanalizacyjnego i wodociągowego, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych. Stwierdził, że wbrew stanowisku Prezesa UOKiK definicja przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych nie jest interpretowana jednoznacznie i budzi wątpliwości. W związku z tym, iż zastosowana przez Prezesa UOKiK wykładnia definicji przyłącza wodociągowego i przyłącza kanalizacyjnego nie jest trafna, zobowiązanie przez przedsiębiorstwo osób ubiegających się o przyłączenie do sieci wykonania na własny koszt części przyłącza poza terenem nieruchomości jest w ocenie powoda, zgodne z art. 15 ust.2 ustawy o zaopatrzeniu w wodę. W konsekwencji zarzut naruszenia art. 9 ust 1 i 2 pkt 1 i 6 uokik jest nieuzasadniony.

Powód nie zgodził się z zarzutem naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 uokik. Wskazał, że warunkiem koniecznym przypisania przedsiębiorcy stosowania praktyki polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umów, przynoszących nieuzasadnione korzyści jest łączne spełnienie przesłanek wymienionych w art. 9 ust. 2 pkt 6 uokik. Podniósł, że w decyzji nie wykazano, iż na skutek nakładania na ubiegających się o przyłączenie do sieci obowiązku pokrycia kosztów budowy przyłącza poza granicą nieruchomości przedsiębiorstwo uzyskało nieuzasadnione korzyści. Powód zarzucił, iż Prezes UOKiK nie przeprowadził postępowania dowodowego co do potencjalnych lub rzeczywistych korzyści z praktyki, a priori przyjmując, że stosowane przez przedsiębiorstwo warunki przyłączenia do sieci przynoszą mu nieuzasadnione korzyści.

Zdaniem powoda, przy ocenie, czy mógł on uzyskać nieuzasadnione korzyści należy uwzględnić przepisy rozporządzenia Ministra Budownictwa z 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, które gwarantują przedsiębiorstwu wodociągów i kanalizacji możliwość pokrycia przychodami poniesionych kosztów, w tym kosztów inwestycji. W świetle tych przepisów, zdaniem powoda, brak podstaw do uznania, iż przedsiębiorstwo mogło uzyskać nieuzasadnione korzyści z tytułu nakładania na ubiegających się o przyłączenie do sieci obowiązku sfinansowania budowy odcinków przewodu wodociągowego lub kanalizacyjnego, co przesądza o bezpodstawności zarzutu stosowania praktyki określonej w art. 9 ust. 2 pkt 6 uokik.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania w całości i zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Odnosząc się do zarzutów odwołania wskazał, że przedmiotem wydanej decyzji była ocena praktyki stosowanej przez (...) wobec osób ubiegających się o przyłączenie w zakresie warunków przyłączenia do sieci. W ocenie Prezesa UOKiK praktyka ta naruszała zakaz określony w art. 9 uokik.

Pozwany zauważył, iż powołane przez powoda w odwołaniu wyroki sądowe odnoszą się do konkretnych stanów faktycznych i nie dotyczą (...) w B.. Sąd nie jest związany ustaleniami faktycznymi dokonanymi w innej,

konkretnej sprawie. Wymienione przez powoda wyroki zawierają wykładnię sądu, dotyczącą przyłączy, przyjętą w celu rozstrzygnięcia sprawy o charakterze indywidualnym i nie są wiążące dla Prezesa UOKiK w niniejszej sprawie.

Prezes UOKiK powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 13 września 2007 r. sygn. akt III CZP 79/07, w której stwierdzono, że odcinek przewodu kanalizacyjnego łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości z istniejącą siecią stanowi w części leżącej poza granicą nieruchomości gruntowej urządzenie kanalizacyjne, o jakim mowa w art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Zdaniem pozwanego zawarte w powołanej uchwale wywody w powiązaniu z ustawowymi definicjami przyłączy pozwalają na stwierdzenie, że w przypadku, gdy na terenie przyłączanej nieruchomości zaplanowana jest studzienka, odcinek przewodu od studzienki do granicy nieruchomości powinien być finansowany przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. W konkluzji pozwany stwierdził, że w przypadku, kiedy studzienka jest zlokalizowana na terenie nieruchomości przyłączy powinno być wykonane do studzienki. Sama studzienka jest początkiem sieci kanalizacyjnej. Studzienka oraz przewód za nią są już elementami sieci kanalizacyjnej i stanowią urządzenia kanalizacyjne, których odbiorca nie realizuje. Przedstawione w uchwale argumenty aktualne są również w odniesieniu do przyłącza wodociągowego.

Opierając się na definicji zawartej w art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, zgodnie z którą przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną za pierwszą studzienką licząc od strony budynku oraz przepisach rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 75, poz. 690) Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko, że budowa samej studzienki i przewodów położonych za nią nie należy już do właściciela nieruchomości. W zakresie interpretacji definicji przyłącza wodociągowego pozwany powołał się też na stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażone w wyroku z 30 października 2009 r. sygn. akt VI ACA 461/09 oraz Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – wyrok z 5 października 2012 r. sygn. akt XVII AmA 223/10. Przytoczył również dotyczące tej kwestii stanowisko Ministerstwa Budownictwa.

W świetle przedstawionych argumentów za nieuzasadnione uznał pozwany zarzuty odwołania dotyczące naruszenia art. 223 §1 k.p.c. w zw. z art. 84 uokik poprzez newszechstronne rozważenie zebranego materiału dowodowego oraz naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 uokik w związku z art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę poprzez błędną wykładnię przepisów dotyczących przyłączy.

Pozwany przedstawił również uzasadnienie dotyczące przyjętej w zaskarżonej decyzji oceny, że nałożenie na osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej obowiązku sfinansowania budowy odcinków przewodów wodociągowych lub kanalizacyjnych poza granicami nieruchomości przynosi (...) nieuzasadnione korzyści. Zarzut naruszenia w związku z tym art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 uokik także uznał za niezasługujący na uwzględnienie. Wskazał, że nałożenie na powoda kary pieniężnej było konsekwencją postawienia mu wymienionego wyżej zarzutu. Wysokość nałożonej kary pozwany uznał za adekwatną do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dodał, że przy ustalaniu wysokości nałożonej kary pieniężnej miał na uwadze funkcje kary oraz występujące w sprawie okoliczności obciążające i łagodzące.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie uzyskanych w toku postępowania wyjaśniającego informacji Prezes UOKiK, postanowieniem z dnia 29 lipca 2013r. wszczął postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem nadużywania przez (...) w B. pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę, obejmującym obszar gminy B. oraz lokalnym rynku zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy B. oraz część obszarów gmin L., L., O., O. i S. poprzez narzucanie odbiorcom usług uciążliwych warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (...), przynoszących temu przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

(Dowód: postanowienie nr 1 z dnia 29 lipca 2013 r. – k.1akt adm.)

Dokumenty uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego (k. 6 - 828) zaliczone zostały w poczet dowodów w prowadzonym postępowaniu antymonopolowym.

(Dowód: postanowienie nr 2 z dnia 29 lipca 2013 r. – k.2 akt adm.)

W piśmie z dnia 14 sierpnia 2013 r. (...) złożyło wymagane dokumenty i wyjaśnienia oraz przedstawiło swoje stanowisko w sprawie.

(Dowód: pismo (...) k.829 akt adm.)

Z materiału dowodowego wynika, że (...) w B. prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy B., oraz działalność w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin L., L., O., O. i S..

Zgodnie z przedstawionymi przez (...) wyjaśnieniami zasady przyłączania odbiorców do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej określone są w rozdziale V Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w B. nr (...) z dnia 2 marca 2007 r.

(Dowód: karty 51 – 64 akt adm.)

W myśl § 22 Regulaminu warunki przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej wydawane są osobie ubiegającej się o przyłączenie do sieci mogą obejmować nie tylko zgodę na wybudowanie przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego, ale również zobowiązanie wybudowania przez przyszłego odbiorcę ze środków własnych urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych.

(...) wydaje warunki techniczne przyłączenia do sieci wodociągowej na terenie gminy B.. Zgodnie z warunkami technicznymi osoba ubiegająca się o przyłączenie do sieci wodociągowej na terenie gminy B. ponosi pełne koszty budowy przewodów łączących sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości. W tym zakresie podmiot przyłączany finansuje również budowę odcinka przewodu od granicy nieruchomości do miejsca włączenia do sieci wodociągowej. Do 14 sierpnia 2014 r. osoba ubiegająca się o przyłączenie ponosiła też koszty włączenia do sieci wodociągowej. Od sierpnia (...) w B. zaprzestało obciążania tych osób kosztami włączenia do sieci wodociągowej. W latach 2012 - 2013 i wcześniejszych (...) nie przejmowała odpłatnie przewodów łączących sieć wodociągową z instalacją wodociągową, znajdujących się poza granicami nieruchomości osoby przyłączanej. Według przyjętego przez (...) stanowiska odcinek przewodu służącego do doprowadzania wody, który biegnie od miejsca włączenia do sieci do granicy nieruchomości uważany jest za część przyłącza wodociągowego. W związku z tym pełne koszty jego wykonania ponosi osoba ubiegająca się o przyłączenie. Odcinek przewodu od miejsca włączenia do sieci do granicy nieruchomości, zdaniem (...) nie stanowi urządzenia wodociągowego.

(...) w B. wydaje warunki techniczne przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, będącej własnością tego przedsiębiorcy na terenie gminy B. oraz na terenie gmin L., L., O., O., i S.. W warunkach tych na osoby ubiegające się o przyłączenie nakładany jest obowiązek poniesienia kosztów wykonania przewodów łączących wewnętrzną instalację z siecią kanalizacyjną także poza granicami ich nieruchomości. W przypadkach uzasadnionych względami technicznymi osoba ubiegająca się o przyłączenie realizuje również budowę studzienki kanalizacyjnej w granicach swojej nieruchomości oraz budowę przewodu od studzienki do miejsca włączenia do sieci. Do dnia 14 sierpnia 2013 r. osoby przyłączane ponosiły również koszty włączenia do sieci kanalizacyjnej. Od sierpnia 2013 r. (...) w B. przejęła od osób przyłączanych obowiązek ponoszenia kosztów włączenia do sieci. Odcinek przewodu od granicy nieruchomości, lub od studzienki kanalizacyjnej na terenie przyłączanej nieruchomości do miejsca włączenia do sieci nie stanowi w ocenie (...) elementu sieci.

(...) w B. nie zwraca podmiotom przyłączanym poniesionych przez nie kosztów budowy odcinków przewodów, położonych pomiędzy granicą nieruchomości (ewentualnie studzienką, jeżeli znajduje się na terenie nieruchomości) a miejscem połączenia z siecią wodociągową lub kanalizacyjną.

W części przedstawionych przykładowo przez (...) w postępowaniu wyjaśniającym i antymonopolowym warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, wydanych w latach 2012 – 2013 ustalono, że „koszty realizacji robót budowlano – montażowych, związanych z podłączeniem do sieci wod – kan pokrywa w całości podmiot ubiegający się o podłączenie. Wykonane przyłącza nie przechodzą na stan przedsiębiorstwa”.

(Dowód: karty 84, 88, 92, 96, 117, 152, 341, 479, 865, 870, 874 akt adm.)

W latach 2012 – 2013 na terenie gminy B. (...) przeprowadziła 14 włączeń do sieci wodociągowej. W 10 przypadkach miejsce włączenia do sieci znajdowało się poza granicą nieruchomości gruntowej osoby ubiegającej się o przyłączenie, a osoba ta poniosła koszty budowy przewodu pomiędzy granicą nieruchomości a miejscem włączenia do sieci. Ponadto w 7 przypadkach osoba przyłączana poniosła koszty włączenia do sieci.

(Dowód: karta 894 verte akt adm.)

W tym samym okresie (...) przeprowadziła 11 włączeń do sieci kanalizacyjnej na terenie gminy B.. W 2 przypadkach miejsce włączenia do istniejącej sieci znajdowało się poza granicą nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej. W tych przypadkach osoby ubiegające się o przyłączenie poniosły koszty budowy studzienki kanalizacyjnej, koszty budowy przewodu od studzienki do miejsca włączenia do istniejącej sieci oraz koszty włączenia do sieci.

(Dowód: karta 894 verte – 895 akt adm.)

Na terenie działalności (...) poza gminą B. w latach 2012 – 2013 zrealizowanych zostało 70 podłączeń do sieci kanalizacyjnej. W 54 przypadkach miejsce włączenia do istniejącej sieci znajdowało się poza granicą nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej.

(Dowód: karta 895 akt adm.)

W 2012 r. (...) B. osiągnęło przychód w wysokości(...) zł. Przychód z tytułu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w 2012 r. wynosił (...) zł i stanowił (...) % całego przychodu.

(Dowód: karty 862 i 894 akt adm.).

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Znajdujące się w aktach sprawy informacje dotyczące podstaw i zasad prowadzenia przez (...) w B. działalności gospodarczej, zakresu przedmiotowego oraz terytorialnego działania przedsiębiorcy nie były między stronami sporne.

W złożonym odwołaniu powód nie kwestionował również faktu, że w wydawanych warunkach technicznych przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej nakłada na osoby ubiegające się o przyłączenie obowiązek poniesienia kosztów budowy:

- 1) przewodu łączącego sieć wodociągową (...) z wewnętrzną instalacją wodociągową nieruchomości przyłączanej w zakresie, w jakim znajduje się on poza granicą tej nieruchomości gruntowej,
- 2) przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną (...) w zakresie, w jakim znajduje się on poza granicą nieruchomości gruntowej lub za pierwszą studzienką licząc od strony budynku.

Wobec tego, na podstawie art. 230 k.p.c. okoliczności te należało uznać za przyznane. W

składanych w toku postępowania administracyjnego pismach oraz w odwołaniu powód, powołując się na treść art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i wskazanych wyroków stanął na stanowisku, że osoby ubiegające się o podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej i/lub wodociągowej ponoszą koszty wykonania przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. Powoływał się przy tym na wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z 21 lutego 2012 r., Sądu Okręgowego w Elblągu z 11 lipca 2012 r., WSA w Warszawie z 29 września 2010 r., prezentujących definicję

przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego, która zgodna jest z przyjętą przez (...) interpretacją tych pojęć. Mając na uwadze, że powołane przez powoda wyroki nie dotyczyły praktyki (...) w B., będącej przedmiotem oceny w zaskarżonej decyzji uznać należało, że nie miały one charakteru dowodu w sprawie i zostały przedstawione w celu dodatkowego uzasadnienia przedstawionego w postępowaniu stanowiska strony, dotyczącego definicji przyłącza kanalizacyjnego i wodociągowego.

W piśmie z dnia 4 grudnia 2013 r. (k. 931 akt adm.) (...), wnosząc o włączenie wymienionych wyroków do materiału dowodowego w sprawie oświadczyło, iż jest świadome, że orzeczenia te nie mają waloru powszechnie obowiązującej wykładni prawa i nie są wiążące dla Prezesa UOKiK, a potwierdzają jedynie niejednolitość wykładni definicji przyłączy.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji Prezes UOKiK przedstawił interpretację pojęcia przyłącza kanalizacyjnego i wodociągowego, wyrażoną w wyrokach Sądu Najwyższego, Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z której wynika, że granicę pomiędzy przyłączem wodociągowym i kanalizacyjnym a siecią wyznacza granica nieruchomości odbiorcy. Prezes UOKiK zaznaczył ponadto, iż stanowisko wyrażone w wyrokach powołanych przez powoda nie ma charakteru wiążącego.

Mając na uwadze treść zaskarżonej decyzji, w ocenie Sądu nie można zgodzić się z zarzutem, iż Prezes UOKiK nie rozważył zebranego w sprawie materiału dowodowego i nie odniósł się do stanowiska prezentowanego w powołanych przez (...) wyrokach.

Zgodnie wynikającą z art. 233 §1 k.p.c. zasadą, oceny wiarygodności i mocy dowodów dokonuje się na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Z powyższego wynika, że w sytuacji, gdy przedmiotem zaskarżonej decyzji było nadużywanie przez (...) pozycji dominującej, przedstawione w powoływanych przez powoda wyrokach definicje przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego nie miały decydującego znaczenia w sprawie.

Dodać należy, iż zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, ze względu na specyficzny charakter postępowania prowadzonego przez sąd ochrony konkurencji i konsumentów (SOKiK), zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego nie mają wpływu na ocenę zasadności zaskarżonej decyzji (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 r. sygn. akt III CRN 120/91 OSNC 1992 r. Nr 5, poz. 87; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 roku sygn. akt I CKN 265/98 OSP 2000 Nr 5 poz. 68; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999r. sygn. akt 351/99 OSNC 2000 Nr 3 poz. 47; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 r. sygn. akt I CKN 1036/98 LEX Nr 527/08; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 r., sygn. akt III SZP 2/05 OSNP 2006/19-20/312). SOKiK nie może ograniczyć rozpoznania sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedziło postępowanie sądowe. Celem postępowania sądowego nie jest kontrola postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. SOKiK jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu według reguł kontradyktoryjnego postępowania cywilnego. Tylko takie odczytanie relacji pomiędzy postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowo - administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy.

W tym stanie zarzut powoda dotyczący naruszenia art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 84 uokik nie zasługiwał na uwzględnienie.

Mając na uwadze treść art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, w którym ustawodawca sformułował definicje przyłącza kanalizacyjnego i wodociągowego oraz stanowiska przyjęte w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2007 r., sygn. akt III CP 79/07 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 października 2009 r. sygn.. akt VI ACa 461/09 zgodzić się należało z Prezesem UOKiK, że:

1) przyłącze kanalizacyjne to odcinek przewodu przeprowadzony od wewnętrznej instalacji kanalizacyjnej w nieruchomości do pierwszej studzienki licząc od strony budynku znajdującego się na nieruchomości, a jeżeli w granicach nieruchomości nie usytuowano studzienki, przeprowadzony aż do granicy nieruchomości,

2) przyłącze wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości wraz z zaworem za wodomierzem głównym, przeprowadzony od granicy nieruchomości gruntowej.

Z powyższego wynika, że w przypadku każdego rodzaju przyłącza granicą, poza którą odcinek przewodu nie jest uważany przez ustawodawcę za przyłącze jest granica nieruchomości. Odcinek przewodu od granicy nieruchomości do miejsca włączenia przewodu do sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej nie jest już przyłączem. Odcinek ten w każdym przypadku stanowi element danej sieci.

Wobec tego na osobie ubiegającej się o przyłączenie nie ciąży obowiązek pokrycia kosztów realizacji budowy tego odcinka przewodu kanalizacyjnego lub wodociągowego, który położony jest poza granicą nieruchomości. Natomiast w przypadku, gdy w granicach nieruchomości usytuowana zostanie studzienka kanalizacyjna, osoba ubiegająca się o przyłączenie nie ma obowiązku pokrycia kosztów budowy przewodu kanalizacyjnego aż do studzienki oraz samej studzienki. Urządzenia te stanowią bowiem elementy sieci. Takie stanowisko wynika również z treści powołanych przez Prezesa UOKiK przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. nr 75, poz. 690 z późn. zm.).

Zamieszczanie więc przez (...) w B. w wydawanych warunkach przyłączenia postanowienia nakładającego na podmiot ubiegający się o przyłączenie obowiązek pokrycia w całości kosztów realizacji robót budowlano – montażowych związanych z przyłączeniem do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej jest niezgodne z przepisem art. 15 ust.2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W odwołaniu powód nie kwestionował ustaleń Prezesa UOKiK, dotyczących rynku właściwego w sprawie oraz faktu posiadania na tym rynku pozycji dominującej a nawet (z tytułu monopolu naturalnego) pozycji monopolistycznej. Narzucanie w tych warunkach podmiotom występującym o podłączenie do sieci, które znajdują się w sytuacji przymusowej wobec braku innych możliwości podłączenia, obowiązku pokrycia w całości kosztów robót budowlano – montażowych urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych związanych z podłączeniem świadczy o nadużywaniu przez powoda posiadanej na określonym w sprawie rynku właściwym pozycji dominującej a nawet monopolistycznej. Zarzut naruszenia przepisów art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 uokik w zw. z art. 2 pkt 5 i 6 oraz art. 15 ust.2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków uznać należało za nietrafny.

Natomiast podniesiony w odwołaniu zarzut naruszenia art. 9 ust.2 pkt 1 uokik, wobec braku stwierdzenia w decyzji stosowania określonej w tym przepisie praktyki, należało uznać za całkowicie bezzasadny.

Zgodnie z przepisem art. 15 ust.1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę na przedsiębiorstwie wodociągowo – kanalizacyjnym ciąży obowiązek budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, ustalonych przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji, o którym mowa w art. 21 tej ustawy.

Natomiast w myśl art. 49 § 2 k.c. osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń przeznaczonych do przesyłania np. płynów i jest ich właścicielem, jeżeli inaczej w umowie nie ustalono, może żądać aby przedsiębiorca, który przyłączył te urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem.

Z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, że (...) w B., nakłada na podmioty ubiegające się o podłączenie do sieci obowiązek poniesienia kosztów przyłączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej obejmujący pokrycie kosztów budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych również w zakresie przekraczającym obowiązek wynikający z art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę z jednoczesnym wyłączeniem możliwości przekazania własności

tych urządzeń (...) w B. za wynagrodzeniem. uzyskuje nieuzasadnione korzyści w postaci poczynionych oszczędności w kosztach prowadzonej działalności gospodarczej.

Wobec tego, jeżeli urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne nie były ujęte w planie wieloletnim i ich budowę sfinansował podmiot przyłączany do sieci, na podstawie wymienionego przepisu przysługuje mu roszczenie do przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego o przejęcie tych urządzeń na własność za wynagrodzeniem.

Skoro więc (...) uznaje te odcinki przewodów za przyłącza, nie finansuje budowy urządzeń wodno-kanalizacyjnych, przerzuca obowiązek budowy tych urządzeń na osoby zainteresowane przyłączeniem do sieci i nie przejmuje ich od inwestorów za wynagrodzeniem, zwalniając się z tego obowiązku uzyskuje nieuzasadnione korzyści w postaci poczynionych oszczędności w kosztach prowadzonej działalności gospodarczej.

W odwołaniu powód zarzucił, iż w decyzji nie wykazano, że poprzez nakładanie na podmioty ubiegające się o przyłączenie obowiązku pokrycia kosztów budowy przewodów kanalizacyjnych i wodociągowych na odcinku od granicy (lub od studzienki) do sieci Prezes UOKiK nie przedstawił dowodu, iż (...) uzyskało z tego tytułu nieuzasadnione korzyści. Odnośnie tego zarzutu wskazać należy, że do uznania stwierdzonego działania przedsiębiorcy za niedozwoloną praktykę nie jest konieczne wykazanie istnienia skutków tego działania. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 2 uokik przepisy ustawy stosuje się także, jeżeli zarzucana praktyka może wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Oznacza to, że powód, wykorzystując do świadczenia usług w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków odcinki sieci wybudowane na koszt odbiorców usług, choćby potencjalnie, może uzyskiwać korzyści w postaci obniżenia kosztów prowadzonej działalności gospodarczej.

W tym stanie również zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 uokik również nie zasługiwał na uwzględnienie.

W odwołaniu powód nie podnosił żadnych zarzutów dotyczących nałożonej decyzją kary pieniężnej.

Zdaniem Sądu, ze względu na dokonane ustalenia, Prezes UOKiK uprawniony był do nałożenia na (...) w B. kary pieniężnej. Jak wynika z uzasadnienia decyzji, przy ustalaniu wysokości kary Prezes UOKiK prawidłowo uwzględnił okoliczności łagodzące i obciążające powoda oraz ustawowe funkcje kary.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego mając na uwadze, że w świetle treści powołanego w sprawie stanowiska Sądu Najwyższego oraz orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Warszawie i SOKiK a także przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę w sprawie nie było potrzeby korzystania z wiadomości specjalnych.

W świetle stanowiska ustalonego w orzecznictwie sądowym oraz wynikającego z treści obowiązujących przepisów w sprawie nie było również podstaw do dopuszczenia dowodu z zeznań świadka, pracownika (...) w B. w celu wykazania okoliczności wskazanych we wniosku dowodowym, które wynikały z przedstawionego przez (...) materiału dowodowego i nie były między stronami sporne.

Dodać wypada, iż wykładnia prawa w zakresie wskazanym we wnioskach dowodowych powoda należy do sądu i nie może być przedmiotem opinii biegłego oraz zeznań świadka.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia, oddalił odwołanie jako bezzasadne - art. 479^{31a} § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. w zw. z § 14 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 490; zm. Dz. U. z 2015 r. poz. 617) stosownie do wyniku sporu.

SSO Witold Rękosiewicz.